

Mali Čuvar praga

Mi moramo najpre da prođemo pored *malog Čuvara praga*, ako hoćemo da probijemo veo našeg unutarnjeg duševnog života, da bismo došli do neposrednog opažanja duhovnog sveta. Takođe kada sa smrću pređemo prag, stoji on na našoj strani kao Andeo smrti. U nešto drugačijem obliku može mali Čuvar da se pojavi i kao Dvojnik.

«Postoji ne samo jedan, već u suštini dva, jedan 'manji' i jedan 'veći' 'Čuvar praga'. Tog prvog čovek sretne tada, kada počnu da se oslobođaju veze volje, mišljenja i osećanja unutar finijih tela (astralno i eterško telo) tako, kako je to prikazano u prethodnom poglavljju. Čovek dolazi pred velikog 'Čuvara praga', kada se oslobođanje veza proširi takođe na fizičke delove tela (najpre na mozak).» (GA 10)

Mali Čuvar je istkan iz naših dobrih i loših dela, i pojavljuje se prvo kao mračna, tmurna figura, koja od duhovnog učenika zahteva, da njega (Čuvara) preobrazi u svetlosno obliće. Mi ga nesvesno srećemo svaki put, ako se budimo iz spavanja. Tada nas on sprečava da pogledamo u unutrašnju prirodu donjih članova našeg bića i usmerava

Reginald Machell «Stanovnik praga»

našu svest na čulni spoljašnji svet odnosno na razumsko mišljenje. Na taj način nas on štiti od zastrašujućeg pogleda pred našom nižom, tamnom, zmajolikom prirodom. Dokle god čovek još nije zreo, da izdrži ovaj pogled, on biva gurnut natrag.

«U toku etape, koja se u hrišćanskom posvećenju naziva trnova kruna, pojavljuje se jedan užasan fenomen, koji ima oznaku «Čuvar praga» i koji bi se takođe mogao nazvati pojavljivanje Dvojnika. Čovekovo duhovno biće, obrazovano od strujanja njegove volje, želja i razumskih sposobnosti, pojavljuje se tada posvećenom kao slika u snolikoj svesti. I ta slika je ponekad odbijajuća i uteruje strah, jer je rezultat njegovih dobrih i loših osobina i njegove karme; od svega toga je to slikovita personifikacija na astralnom planu. To je rđavi skeledžija u egipatskoj Knjizi mrtvih. Čovek

mora da ga pobedi, da bi pronašao svoje više Ja. Čuvar praga, fenomen vidovitog gledanja do u najstarija vremena, je stvarni izvor svih mitova o borbi heroja sa čudovištem, Perseja i Herakla sa hidrom, Svetog Đorđa i Zigfrida sa zmajem (aždajom).

Prerano nastupanje vidovitosti i iznenadno pojavljivanje Dvojnika ili Čuvara praga, može onoga, ko nije prošao svu pripremu i nije obratio pažnju na sve mere opreza koje se daju učeniku, da dovede do ludila.» (GA 94)

Ipak, ko krene duhovnim putem školovanja, mora pre ili kasnije da stane naspram Čuvara – i to je onda doduše slikovit, ali uprkos tome veoma intenzivan doživljaj smrti.

«Čuvar praga obaveštava o svom značenju otprilike sledećim rečima: 'Nad tobom su do sada upravljale moći, koje su ti bile nevidljive. One su učinile, da su za vreme tvog dosadašnjeg života sva tvoja dobra dela imala svoju platu i svi tvoji rđavi postupci svoje loše posledice. Kroz njihov uticaj gradio se tvoj karakter iz twojih životnih iskustava i iz twojih misli. One su prouzrokovale tvoju sudbinu. One su određivale meru zadovoljstva i bola, koja ti je bila odmerena u nekom od twojih utelovljenja, prema tvom ponašanju u ranijim utelovljenjima. One su nad tobom gospodarile u obliku sveobuhvatnog zakona karme. Te moći će deo svojih uzda da odreše od tebe. I nešto od rada, koji su one obavljale na tebi, moraćeš sada da uradiš sâm. – Tebe je do sada pogodio poneki težak udarac sADBINE. Ti nisi znao zašto. To je bila posledica nekog štetnog dela u jednom od twojih prethodnih života. Ti si našao sreću i radost i primio si ih. I oni su bili posledica twojih ranijih dela. Ti imaš u svom karakteru poneke lepe strane, poneke ružne mrlje. Obe si prouzrokovali ti sâm kroz svoje prethodne doživljaje i misli. Ovo do sada nisi znao; otkrivene su ti bile samo njihove posledice. Ali one, te karmičke moći, videle su sva twoja pređašnja životna dela, twoje najskrivenije misli i osećanja. I one su prema tome odredile, kakav si ti sada i kako sada živiš.

A sada tebi samom treba da budu otkrivene sve dobre i sve loše strane twojih prošlih života. One su do sada bile utkane u twoje vlastito biće, one su bile u tebi, i ti nisi mogao da ih vidiš, kao što fizički ne možeš da vidiš svoj vlastiti mozak. A sada se one odvajaju od tebe, one istupaju iz twoje ličnosti. One uzimaju neki samostalni lik, koji ti možeš da vidiš, kao što vidiš kamenje i biljke spoljašnjeg sveta. I – ja sam to suštastvo, koje je sebi obrazovalo telo od twojih plemenitih i twojih rđavih postupaka. Moj avetički lik je satkan iz knjige računa tvog sopstvenog života. Nevidljivo si me do sada nosio u tebi samom. A za tebe je bilo blagotvorno što je to tako. Jer ova mudrost twoje tebi skrivene sADBINE je zato do sada u tebi radila na brisanju ružnih mrlja u mom liku. Sada, pošto sam istupio iz tebe, odstupila je od tebe i ta skrivena mudrost. Ona se ubuduće neće više brinuti o tebi. Ona će sada taj posao položiti samo u twoje vlastite ruke. Ja moram da postanem jedno u sebi savršeno, divno suštastvo, da ne bih pao u propast. A desi li se ovo poslednje, onda bih ja i tebe samog povukao sa sobom u jedan mračan, propali svet. – Twoja sopstvena mudrost mora sada, ako hoće da spreči ovo poslednje, biti tako velika, da može preuzeti zadatak one skrivene mudrosti koja je odstupila od tebe. – Ako si ti prekoračio moj prag, ja neću više nijednog trenutka odstupiti od tebe kao tebi vidljiv lik. I ako ubuduće nepravilno radiš ili misliš, odmah ćeš svoju krivicu opaziti na mom liku kao neko ružno,

demonsko izobličenje. Tek kada budeš dobro uradio sve što je kod tebe bilo neispravno i kada sebe budeš tako pročistio, da je dalje ono loše za tebe sasvim nemoguće, tada će se moje biće preobraziti u blistavu lepotu. I tada ču ja za spas tvog daljeg delovanja opet moći da se sjedinim sa tobom u jedno biće.

Ali moj prag je istesan iz svakog osećanja straha, koji je još u tebi, i iz svake bojazni pred tom snagom, da sâm preuzeš punu odgovornost za sav svoj rad i mišljenje. Dokle god još imaš bilo kakav strah pred samostalnim upravljanjem svojom sudbinom, do tada u ovaj prag nije ugrađeno sve, što on mora da sadrži. I dokle god mu nedostaje jedan jedini građevni kamen, sve dotle ćeš ti morati kao prikovan da zastaneš na ovom pragu ili ćeš se spotaći. Ne pokušavaj da prekoračиш ovaj prag sve dok nisi potpuno slobodan od straha i dok se ne osećaš spremnim za najvišu odgovornost.

Do sada sam izlazio iz twoje vlastite ličnosti jedino, kada te je smrt razrešavala od nekog zemaljskog života. Ali i tu je moj lik bio skriven tebi. Samo su moći sudsbine, koje su vladale tobom, mene gledale i mogle, prema mom izgledu, u vremenu između smrti i novog rođenja, tebi da obrazuju snagu i sposobnost, s kojima bi ti u jednom novom zemaljskom životu mogao da radiš na ulepšavanju mog lika, a za sreću tvog napredovanja. Ja sâm bio sam takođe taj, čija nesavršenost je uvek iznova gonila ove moći sudsbine na to, da tebe vraćaju natrag na Zemlju u jedno novo utelovljenje. Kada si umirao, ja sam bio tu; i zbog mene su upravljači karme određivali twoje ponovno rođenje. Tek ako bi ti kroz uvek iznova obnavljane živote na taj način mene nesvesno preobrazio do savršenstva, tada ti ne bi dospeo u ruke moći smrti, već bi sebe mogao sasvim da sjediniš sa mnom i u jedinstvu sa mnom ti bi prešao u besmrtnost.

Tako stojim ja danas vidljiv pred tobom, kao što sam stalno nevidljiv stajao pored tebe u času smrti. Ako budeš prekoračio moj prag, onda ti stupaš u ona carstva, u koja si inače stupao posle fizičke smrti. Ti ulaziš u njih sa celokupnim znanjem i od sada ćeš, dok spoљašnje vidljivo hodaš po Zemlji, istovremeno hodati u carstvu smrti, a to je i carstvo večnog života. Ja sam zaista i Andeo smrti; ali ja, ja sam istovremeno i donosilac nepresušnjog višeg života. U živom telu ti ćeš kroz mene umreti, da bi doživeo ponovno rođenje za nerazorivo postojanje.

Ovo carstvo, u koje ti sada ulaziš, upoznaće te sa bićima nadčulne vrste. Ti ćeš u ovom carstvu učestvovati u blaženstvu. Ali prvo poznanstvo sa ovim svetom moram da budem ja sâm, ja, koji sam twoje vlastito stvorenje. Ranije sam živeo od tvog sopstvenog života; ali sada sam se kroz tebe probudio do vlastitog postojanja i stojim pred tobom kao vidljivo merilo tvojih budućih dela, možda takođe kao tvoj neprekidni prekor. Ti si mogao da me stvoriš; ali ti si time istovremeno preuzeo i dužnost, da me preobražavaš.'

To što je ovde odeveno, nagovešteno u formi priče, ne treba sebi predstaviti kao nešto simbolično, već kao jedan u najvišem stepenu stvaran doživljaj tajnog učenika.» (GA 10)

Na drugom mestu Štajner opisuje malog Čuvara kao pojavljivanje nekog astralnog elementarnog bića:

«Ranije je sâm čovek bio jedno elementarno biće. Nije sve na čoveku određeno, da bude oslobođeno (izbavljen). Od čoveka ostaje iza neki talog (nečistoća). Ovaj talog, koji tu zaostaje, neprestano postoji u čoveku, i otuda se on nalazi pod uticajem astralnih elementarnih bića; jedno elementarno biće koje tu pripada, pripojeno je njemu. Čovek je zato u stalnoj vezi sa tim, što je kočeći neprijatelj, narušilac mira u njegovom razvoju. Suštastva, koja se prikače čoveku, nazivana su u nemačkoj mitologiji Albe. Ona se pojavljuju u nekom određenom obličju u takozvanoj noćnoj mori. Ovi snovi se ispoljavaju otprilike tako, što se veruje, da je nekakvo biće selo čoveku na grudi. Kada počne astralno da se gleda, najpre se vidi ovo biće (*The Dweller on the Threshold* in Bulwers «Zanoni»). To je ogledavanje astralnog poznanstva čoveka sa njegovim Albom, neko čovekovovo opiranje njegovom neprijatelju. To biće je projekcija jednog astralnog bića u nama samima. To je [mali] Čuvar praga. Čovek, koji ne može da pobedi strah pred unutrašnjim neprijateljem, taj se obično kod kapije inicijacije vrati natrag.» (GA 89)

Blisko povezan sa ovim malim Čuvarem je i lik Sfinge:

«U višoj oblasti astralnog plana je slika Sfinge, koja mora biti bačena u ponor, pre no što se dalje može napredovati. Čovek, koji mora da se razvije, ide u susret ovom trenutku. Ali ne mora svaki čovek na isti način da proživi ovaj razvojni stupanj. Moguće je, da on prođe pored ovoga kao sa povezanim očima. Time, što razvijamo našu moralnu prirodu, mi možemo to da savladamo. Ako se moralna priroda raniye dovede na visok nivo, tj. pre nego što se počne gledati u astralnom svetu, pojava Čuvara praga biva manje strašna.» (GA 89)

U svom okultnom romanu «Zanoni» opisuje Edward Bulwer-Lytton kako ovaj Čuvar kroz niže magijske postupke može i čulno da postane vidljiv. Štajner na to primećuje:

«Iz napomenutog je jasno, da je opisani 'Čuvar praga' neki takav (astralni) lik, koji se otkriva probuđenom višem gledanju tajnog učenika. A tajna nauka vodi ka tom nadčulnom susretu. Delovanje niže magije je, da 'Čuvara praga' učini takođe čulno vidljivim. Pri tome se radi o pravljenju jednog oblaka fine supstance, nekog dima, koji se proizvodi iz niza supstanci u određenoj mešavini. Razvijena snaga magičara je onda u stanju, da oblikujući deluje na taj dim i da njegovu supstancu oživi sa još neuravnoteženom (nepodmirenom) čovekovom karmom. – Ko je dovoljno pripremljen za više gledanje, njemu slično čulno gledanje više nije potrebno; a kome bi njegova još nepodmirena karma bez dovoljne pripreme stupila pred oči kao čulno živo biće, taj bi se izložio opasnosti, da dospe na rđave stranputice. On ne bi trebao da teži za tim. U Bulwerovoj knjizi «Zanoni» dat je u obliku romana jedan prikaz 'Čuvara praga'.» (GA 10)

Mali Čuvar je zaista Andeo smrti, i on nas poziva, da pobedimo našu nižu aždaja-prirodu. Time se ta slika preobražava u Mihaelovu imaginaciju: Mihael u zlatno-srebrnoj sjajnoj bojnoj opremi sa svojim vatrenim mačem baca

aždaju na zemlju. On стоји као велики Čuvar прага пред капијом, која води у духовни спољашњи свет. У овој аždaji не живи само наš лични egoizam, него и све те једнострани, које резултирају из vezivanja за неки одређени народ или неку одређену расу. Већ према народној и расној припадности Čuvar може најпре да се појави у веома разлиčitim облићима:

«Takođe susret sa Čuvarem praga ima diferencije. Prirodno, ako posvećenje sledi potpuno nezavisno od bilo kog naroda, tada je susret sa Čuvarem praga takođe svestran. Biva li pak posvećenje izvršeno od jednostranih ljudi ili društava, i desni li se to narodski (popularno), tako se diferencira i doživljaj sa Čuvarem. Taj čovek, koji pripada narodima što govore engleski, ako on nije iniciran od viših duhova, koji su dabogme vodeći, već od narodnog duha, taj je čovek osobito nadaren za то, да на прагу sa sobom donese наа духовна сушаства, која нас овде у свету neprestano okružuju као arimanski duhovi, који нас прате, ако прилазимо ка прагу духовног света, и које ми затим можемо понети са собом, ако они током развију неку наклоност за нас. Од свих ствари они нас воде до гledanja моћи болести и смрти. Одете ли у средње земље, и делује ли ту при иницијацији народни дух који иницираног не подиže из народног до општег душевног, него zajedno делује народни дух, тада је први најзначајнији догађај, да се постане паžljiv на one борбе, које се одигравају између извесних сушастава, која пripadaju само духовном свету, која се налазе с one стране те струје, и извесних духова, који се налазе овде у физичком свету, с ове стране те струје, али невидљиво за обичну свест. Ова борба на коју се ту обрати паžnja pulsira на прагу кроз то, што се човек у средnjim земљама, ако је он озбиљан трајилac истине, осећа natopljen моћима сумње. Ту се мора бити паžljiv на то, како ова борба, која се одвија на прагу између духова, који pripadaju само духовном животу, и оних, који pripadaju само чулном свету, uslovjava sve то, што у човековој unutrašnjosti proizvodi sumnju, kolebanje у односу на истину, nužnost, да се прво вaspita за истину, а не да се преда priznatim impulsima истине. Ако човек у источним земљама бива doveden на прагу са кумством народног духа, тада он види од свих ствари sve te duhove, који deluju na čovekovu sebičnost.» (GA 186)

Haldejci су при уласку у unutarnji duševni свет доživeli малог Čuvara u облију богинje Ištar, која је сродна Izidi. На другој капији, која води у духовни спољашњи свет, стајао је Marduk-Mihael:

«Ištar je stajala на прагу, који inače човеку затвара ono, што се налази од духовности иза душеvnog живота. A на другој strani, на којој се налази капија у духодни свет кроз tepih спољашnjeg чулног света, ту је стајао други Čuvar: Merodah ili Marduk. Merodaha mi можемо da uporedimo sa Čuvarem praga, sa Mihaelom; Merodah и Ištar су били ti, који су unutrašnjost duše učinili vidovitom i ljude uvodili на obe strane u духодни свет. Отуда је човек kroz ovaj susret doživeo то, што се simbolično i danas još ovako осећа: Човеку се pruža светлеći pehar, што значи да човек uči tek prve korake u upotrebi svojih lotosovih cvetova.» (GA 113)

Tek kroz susret са malim Čuvarem praga човек бива vođen do istinske samospoznaje и тек kroz то је moguć jasan i neiskriviljen vidik u духодни свет:

«Ako bi čovek, bez susreta sa 'Čuvarem praga', stupio u duhovno-duševni svet, tako bi on mogao da pada iz obmane u obmanu. Jer on nikada ne bi mogao da razlikuje, šta on sâm unosi u ovaj svet a šta njemu [duhovno-duševnom svetu] stvarno pripada. Jedno ispravno školovanje sme pak duhovnog učenika da vodi samo u oblast istine, ne u onu iluzije. Neko primereno školovanje će kroz sebe sâmo biti takvo, što taj susret jednom nužno mora da sledi. Jer je on za posmatranje nadčulnih svetova preko potrebna mera opreza protiv mogućnosti obmane i fantastike. – To spada u najjobaveznije pripreme, koje mora da izvrši svaki duhovni učenik, da brižljivo radi na sebi, da ne bi postao fantasta, neki čovek, koji može da padne u sve moguće obmane, samoobmane (sugestija i autosugestija). Gde se ispravno slede uputstva za duhovno školovanje, tu se istovremeno uništavaju izvori, koji mogu da izazovu obmanu. Ovde se prirodno ne može govoriti o svim tim brojnim pojedinostima, koje dolaze u obzir kod takvih priprema. Može se samo nagovestiti, o čemu se tu radi. Obmane, koje ovde dolaze u obzir, potiču iz dva izvora. One delom proizlaze otuda, što se sopstvenim duševnim bićem oboji stvarnost. U običnom životu fizičko-čulnog sveta je srazmerno mala opasnost za ovaj izvor obmane; jer će se ovde spoljašnji svet uvek oštro nametnuti posmatranju u svom oštrom obliku, bez obzira kako ih posmatrač oboji po svojim željama i interesovanjima. Čim se pak stupi u imaginativni svet, menjaju se njegove slike kroz takve želje i interesovanja, i pred sobom se ima kao neka stvarnost, koju je čovek prvo sâm obrazovao ili je barem učestvovao u tome. Time, da kroz susret sa 'Čuvarem praga' duhovni učenik upoznaje sve što je u njemu, uklonjen je ovaj izvor obmane. A priprema, koju duhovni učenik priušti sebi pre stupanja u duševno-duhovni svet, deluje tako, što se on navikne, da već pri posmatranju čulno-fizičkog sveta samog sebe isključi i pusti da mu, čisto kroz njihovo sopstveno biće, govore predmeti i događaji. Ko je dovoljno prošao kroz ovu pripremu, može mirno da očekuje susret sa 'Čuvarem praga'. Kroz taj susret on može konačno da proveri, da li je sad stvarno u položaju, da svoje vlastito biće (suštastvo) takođe isključi, ako stoji naspram duševno-duhovnog sveta.» (GA 13)

To, što se u okultizmu naziva Dvojnik, je neka nenormalna vrsta odn. nenormalno pojavljivanje malog Čuvara praga.

«To što se Čuvar praga pojavi na nenormalan način dešava se, ako čovek ima toliko jaku snagu privlačenja ka nekom životu između rođenja i smrti, pa on zbog minimalne unutrašnje delatnosti ne može da ostane dovoljno dugo u Devahanu. Ako se čovek previše navikao, da gleda napolje (van), tada on u unutrašnjem nema šta da vidi. Zatim on uskoro dolazi natrag u fizički život. Obliče njegovih ranijih požuda još postoji u Kamaloki; on potom još nailazi na to. Tu se meša sa njegovim novim astralnim telom i staro; to je ta prethodna karma, Čuvar praga. On tada ima svoju raniju karmu neprestano pred sobom, ova postaje nekakva čudna vrsta Dvojnika. Mnogi od papa iz zloglasnog papskog vremena, kao npr. Alexander VI, imali su takvog Dvojnika u sledećoj inkarnaciji. Postoje ljudi, i doduše sada uopšte nisu retki, koji neprestano imaju pored sebe svoju raniju nižu prirodu. To je neka specifična vrsta ludila. To će biti sve jače i žešće, jer će se život u materijalnom sve više proširiti. Mnogi ljudi, koji se sada sasvim posvećuju materijalnom životu, imaće u sledećoj inkarnaciji nenormalnu formu Čuvara

praga pored sebe. Sve nervoze današnjice biće nahuškane (podbudane, izazvane) kroz Čuvara praga u sledećoj inkarnaciji. One će biti izazvane na jednu raniju inkarnaciju, na neku vrstu kosmičkog ranijeg rođenja.» (GA 93a)

Sva nerazrešena, nepreobražena svojstva prilaze nekome kroz malog Čuvara praga. Susret sa njim se događa, ako se u astralnom i eterskom telu odvoje jedna od druge tri duševne snage: mišljenje, osećanje i htenje. U knjizi Oskara Vajlda «Slika Dorijana Greja» imamo živo ocrtano prikazivanje ovog susreta.

Mihael nam može pomoći, da srušimo ovu aždaju, da je vežemo – ali time ona još nije pobedena, nije preobražena! Sledeći korak potrebuje susret sa *velikim Čuwarem praga*, koji je u svojoj najuzvišenijoj formi sâm **Hrist**. Jovan ga opisuje u prvom pečatu Apokalipse. On je takođe Jagnje, koje se otkriva u drugom pečatu – Jagnje, koje se žrtvuje i baca u čeljust aždaje, da nju kroz svoju snagu ljubavi prosvetli i time preobrazи.

Izvornik: **Kleiner Hüter der Schwelle** ANTHROWIKI

Preveo Siniša Nikolić

Mihael pobeduje aždaju (19. vek)